

■ دکتر اسدالله شعور

شخصیت شما در آینه‌ی جیل هزارگی

سال خروس نامیده می‌شود

۱۱ - ایت نیل یا سال سگ.

۱۲ - تنکوز نیل یا سال خوک.

در حدود هشتصد سال پیش از امروز دانشمند و سخنور نامور کشور ما ابونصر فراهی اسامی این سالیان را برای آموزش اطفال در کتاب **نصاب الصبیان** خویش چنین به‌نظم کشیده بود:

موش و بقر و پلنگ و خرگوش شش‌مار

زین چار چو بگذری، پلنگ آید و مار

و انگاه به اسب و گوسفندست حساب

حمدونه و مرغ و سگ و خوک آخر کار

هدف مقاله‌ی حاضر تحقیق در باره‌ی این سیستم گاه شماری نیست، بلکه بجای بررسی جنبه‌های علمی و فنی این مسأله به جنبه‌های فنی آن می‌پردازیم، تا در ایام خجسته‌ی نوروز اسباب سرگرمی خواننده‌ی عزیز را فراهم آورده باشیم. علاقمندان برای معلومات دقیق‌تر می‌توانند به پژوهش دانشمند دنامارکی **کلاوس فردیناند** زیر عنوان فرهنگ هزاره که در سال ۱۹۵۹ در دنامارک به‌چاپ رسیده و ترجمه‌ی بخش‌هایی از آن توسط پوهاند شهرستانی در سال ۱۳۵۸ در مجله‌ی فرهنگ خلق منتشر گردیده است؛ مراجعه فرمایند.

همیشه در آغاز سال نو شنیده ایم که این سال، سال فلان حیوان است و ازینرو خصوصیات سال روان چنین و چنان خواهد بود. در پهلوی این مطلب مردمان ما و جنوب‌شرق آسیا برای متولدین این سالها نیز ویژه‌گی‌های مشترکی قایل اند که درین مقاله برای نخستین بار در مطبوعات افغانی به ملاحظه‌ی خواننده گرامی می‌رسد. دسته‌بندی خصوصیات مشترک متولدین این سالها که از زبان ستمن از دهقانان ستاره‌شناس هزاره در سال ۱۳۶۴ در زندان سیاسی پلچرخ روی زورق‌های سگرت یادداشت گردیده بود، با نتیجه‌ی تحقیقات ساحوی دانشمندان جاپانی که در حدود سی سال

حیوانی این سالیان را نیز در جنتری‌های مستخرج‌هی خویش قید نموده می‌نویسند که سال مورد بحث به کدام حیوان تعلق دارد؛ و حتی این نامها را به ترکی می‌نویسند؛ مانند اینکه سال ۱۳۸۴ هجری شمسی **تخافوی نیل** یا سال مرغ است. جیل هزارگی یا سال دوازده حیوانی که از تقویم‌های ابتدایی بشر بوده؛ امروز در تمامی کشورهای جنوب‌شرق آسیا رسمیت داشته و در افغانستان، ایران و کشورهای پادریا نیز رواج جانبی دارد؛ دوره‌های دوازده ساله‌ایست که پیهم تکرار می‌یابند؛ یعنی سالها به‌جای تاریخ و عدد به‌نام حیوانات دوازده‌گانه نام‌گذاری شده اند. بجای سال ۱۳۸۴ گفته می‌شود سال مرغ. چون در زمان حیات یک انسان پنج یا شش دوره‌ی این سالها تکرار می‌گردد مردم به‌آسانی در می‌یابند که فلان حادثه که مثلاً در سال اسب‌روی داده بود، چند سال پیش ازین بوده است و یا اینکه فلان شخصی که در سال مار تولد یافته از روی قیافه‌ی او می‌توان دریافت که چند بار سال مار در زندگی او تکرار یافته است.

ستاره‌شناسان ما سالهای این دوره را چنین یاد می‌کنند:

۱ - سپجقن نیل یا سال موش.

۲ - اود نیل یا سال گاو.

۳ - بارس نیل یا سال پلنگ.

۴ - توشقان نیل یا سال خرگوش.

۵ - لوی نیل یا سال نهنگ که در جنوب‌شرق آسیا آن را **سال اژدها** می‌خوانند.

۶ - نیلان نیل یا سال مار.

۷ - یونت نیل یا سال اسب.

۸ - قوی نیل یا سال گوسفند.

۹ - بیچی نیل یا سال میمون.

۱۰ - تخافوی نیل یا سال مرغ که در جنوب شرق آسیا

در کشور عزیز ما با آنکه تقویم شمسی از دو، سه هزار سال پیش تا به امروز رایج بوده که گاهی تاریخ آن منشأ از آیین مزیسنا گرفته و زمانی از دین مقدس اسلام. هنگامی پادشاهی آن را بر مبنای واقعی تاریخی عیار ساخته و وقتی هم دانشمندی براساس اصولی علمی. ولی در مجموع منبع این تاریخ بر مبنای گردش زمین به دور خورشید بوده که مردم ما اساس کشت و کار و امور زندگانی خود را با آن عیار می‌ساخته‌اند. ولی در پهلوی آن، گاهشماری‌های دیگری نیز به شکل رسمی و غیر رسمی در بین مردم ما مروج است که مطالعه‌ی آنها سیر علم شناخت زمان را در کشور مان نشان داده، خالی از دلچسپی نمی‌باشد. تاریخ‌های هجری قمری، - تقویم دهقانی، جیل هزارگی، و تاریخ سالهای دوازده حیوانی که به انگلیسی آن را **ZODIAC** می‌نامند، از نمونه‌های برجسته‌ی این تقویم‌ها می‌باشند.

جیل دهقانان هزاره و سالهای دوازده حیوانی که در اساس عین تقویم بوده، ریشه در فرهنگ مغولی - ترکی دارد و در طی حد اقل یک‌هزار سال گذشته در سرتاسر کشور ما در میان اقوام مختلف و ستاره‌شناسان خراسان زمین و پادریا رایج بوده است. اگر چه برخی‌ها ادعا دارند که این گاه‌شماری بعد از حمله‌ی مغل در بین مردمان این حوزه رایج گردیده است، ولی موجودیت مردم هزاره در خراسان پیش از حمله‌ی مغل که بی‌تی از ناصر خسرو در مورد دوتار هزارگی این موضوع را به اثبات می‌رساند، از یک طرف؛ و یادآوری این تقسیم‌بندی زمان در دیوان لغات‌الترک محمود کاشغری که یک هزار سال پیش از امروز نوشته شده است، رواج گاه‌شماری بدون تاریخ یاد شده را حد اقل تا یک‌هزار سال پیش از امروز در سرزمین‌های مان مسلج می‌سازد. از همین رو است که علاوه بر زمان شناسی دهقانان بر همین بنیاد، منجمین ما نیز در پهلوی ذکر سنوات مختلف مروج در کشور و منطقه، اسامی

بوجود می‌آورند. از جهت مادی همیشه کامیاب اند. غیبت را دوست دارند.
اشخاص زاده شده درین سال بی‌کینه بوده مخصوصاً در برابر دوستان و عزیزان خویش هیچ‌گونه کینه‌ی نمی‌ورزند؛ در حالیکه هیچ‌گونه دل بستگی ای نیز به آنان نشان نمی‌دهند. این گروه از مردم کارمندان خوب، پاک‌وجدان و با مسؤولیت بوده، عجب، وقار، تشریفات و رسمیت پرستی را عزیز می‌دارند.

سال نهنگ (لوی نیل)

سالهای خورشیدی: ۱۳۰۷ - ۱۳۱۹ - ۱۳۳۱ -
۱۳۴۳ - ۱۳۵۵ - ۱۳۶۷ - ۱۳۷۹
سالهای میلادی: ۱۹۲۸ - ۱۹۴۰ - ۱۹۵۲ - ۱۹۶۴
۱۹۷۶ - ۱۹۸۸ - ۲۰۰۰

آنانیکه در سال نهنگ که در سیستم دوروی دوازده‌حیوانی جنوب شرق آسیا سال اژدها خوانده می‌شود؛ دیده به جهان گشوده‌اند، انسانهای تندرست و صحتمند بوده، بسیار فعال و هیجانی اند. گاهگاهی کله‌شخ و شیر نیز می‌گردند، ولی بصورت عموم صدیق، راستگو حساس و قاطع اند. اینها با آنکه خود رأی و صریح بوده، آشکارا سخن می‌گویند، میتوان بایشان اتکا نمود؛ زیرا همیشه پخته و با اساس اند. نازک‌دل نیستند ولی توانایی دلسوز شدن را دارند. بعدیگران موقع می‌دهند که بر ایشان حکم کنند. از گمراهی زود رهایی می‌یابند. اغلب مردم متولدین این سال را دوست دارند؛ ولی خودشان باین مطلب باور ندارند.
زادگان سال نهنگ یا بسیار زود تشکیل خانواده میدهند و یا اینکه مجرد باقی می‌مانند.

سال مار (نیلان نیل)

سالهای خورشیدی: ۱۳۰۸ - ۱۳۲۰ - ۱۳۳۲ -
۱۳۴۴ - ۱۳۵۶ - ۱۳۶۸ - ۱۳۸۰
سالهای میلادی: ۱۹۲۹ - ۱۹۴۱ - ۱۹۵۳ - ۱۹۶۵
۱۹۷۷ - ۱۹۸۹ - ۲۰۰۱

آنانیکه در سال مار قدم به عرصه‌ی هستی نهاده‌اند، انسان‌های مرموز بوده، ولی طبیعتاً خردمند اند. با آنکه پولدار و متمول می‌باشند، اغلب ممسک و متکبر اند؛ ولی گاهی می‌توانند همدرد دیگران باشند و به آنان یاری رسانند. اینها

مطمین و قابل اعتماد اند. اغلب آنها غیروابسته اند. زود برافروخته می‌گردند و درین حالت دهشتناک بوده، حذر کردن از ایشان واجب است. هرچند خاموش و درونگرا هستند، ولی اگر لازم آید خوش‌صحت نیز می‌گردند.

از لحاظ جسمانی و فکری برتری دارند. با آنکه دیگران آنها را لاقید و غیر‌سختگیر می‌پندارند، شق و کله‌شخ بوده، از روبرو شدن با مخالفت خوش‌شان نمی‌آید.

این گروه از مردم عشق را مانند ورزش وسیله‌ی سرگرمی می‌دانند و همین امر بعضاً اسباب اختلاف بین آنها و نزدیکان‌شان را فراهم می‌سازد.

سال پلنگ (بارس نیل)

سالهای خورشیدی: ۱۳۰۵ - ۱۳۱۷ - ۱۳۲۹ -
۱۳۴۱ - ۱۳۵۳ - ۱۳۶۵ - ۱۳۷۷
سالهای میلادی: ۱۹۲۶ - ۱۹۳۸ - ۱۹۵۰ - ۱۹۶۲
۱۹۷۴ - ۱۹۸۶ - ۱۹۹۸

پیدا شدگان سال پلنگ حساس هستند. شیفته شادمانی بوده، نیک‌خواه ولی عصبی مزاج، والامقام و صاحب احترام اند؛ اما اغلب با بزرگان و آمرین‌شان درگیر اختلاف و کشمکش.
مردم قدر و قیمت فوق‌العاده‌ی به متولدین این سال قابل اند؛ زیرا آنها انسانهای مصمم و قاطع هستند؛ با اینهمه اغلب عجولانه و نادرست تصمیم می‌گیرند و با اینکه خیلی دیر به تصمیم درست نایل می‌آیند.

پلنگ زادگان! خود پرست بوده، به همه چیز بعدیده‌ی شک و تردید می‌نگرند؛ ولی عموماً مردانه صفت و پرتوان هستند.

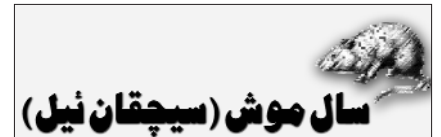

سال خرگوش (توشان نیل)

سالهای خورشیدی: ۱۳۰۶ - ۱۳۱۸ - ۱۳۳۰ -
۱۳۴۲ - ۱۳۵۴ - ۱۳۶۶ - ۱۳۷۸
سالهای میلادی: ۱۹۲۷ - ۱۹۳۹ - ۱۹۵۱ - ۱۹۶۳
۱۹۷۵ - ۱۹۸۷ - ۱۹۹۹

آنانیکه در سال خرگوش بدنیا آمده‌اند، انسان‌های ویژه‌ی هستند. با استعداد و شهرت‌طلب اند و کارهای شان همواره توأم با موفقیت است. نیک‌خواه، خویششندار، مطمین، قابل اعتماد، دارای طبع بلند و مناعت نفس اند. دیگران را

پیش‌صورت گرفته، انطباق عجیبی دارد. حاصل این پروژه که بیست سال پیش توسط این قلم در شهر دوشنبه به دری برگردانده شده بود، با امتزاج آن در گفته‌های دهقانان هزاره - که با کمال خجالت اسامی شریف‌شان را از یاد برده‌ام زیرا آنها بعد یکی دوهفته به واسطه‌ی کشتند آزاد گردیدند - برای بار نخست در تقویم سالنمای خراسان که توسط نگارنده استخراج گردیده، بار اول در ۱۳۶۹ در دهلی انتشار یافت و مدت یازده سال در آن کشور و کانادا دوام یافت، به چاپ رسیده بود. این دسته‌بندی را با افزایش و انطباق تاریخ‌های هجری شمسی و میلادی، خدمت خواننده‌ی عزیز آشیان تقدیم می‌کنیم. شما میتوانید با یافتن تاریخ تولد تان در ستون‌های زیرین، دریابید که در سال کدام حیوان دنیا آمده‌اید و بعد با مطالعه همان ستون نقاط قوت و ضعف شخصیت تان را در خواهید یافت. یقین داریم که بیش از هشتاد درصد صحت این مطالب را تأیید خواهید نمود.

سال موش (سیچقان نیل)

سالهای خورشیدی: ۱۳۰۳ - ۱۳۱۵ - ۱۳۲۷ -
۱۳۳۹ - ۱۳۵۱ - ۱۳۶۳ - ۱۳۷۵
سالهای میلادی: ۱۹۲۴ - ۱۹۳۶ - ۱۹۴۸ - ۱۹۶۰
۱۹۷۲ - ۱۹۸۴ - ۱۹۹۶

متولدین این سال ظاهر زیبا داشته، زحمتکش، کار دوست، تشریفاتی و رسمیت دوست هستند. هدفمندند و مطلب آشنا. همیشه جانب احتیاط را نگه‌میدارند و توانایی پس‌انداز کردن پول خود را دارند. فقط احساس عمیق آنها را و می‌دارد که احتیاط را فراموش نمایند.

نسبت به اشخاص محبوب خویش سخاوتمندند؛ زود آتشین می‌گردند، ولی قدرت آن‌را دارند که بغزودی خشم خود را فرو خورده، آرامش‌ظاهری را نگهدارند. انسانهای خرده‌گیر و عزت‌طلب اند و به غیبت از دیگران علاقه‌ی عجیبی دارند.

سال گاو (اود نیل)

سالهای خورشیدی: ۱۳۰۴ - ۱۳۱۶ - ۱۳۲۸ -
۱۳۴۰ - ۱۳۵۲ - ۱۳۶۴ - ۱۳۷۶
سالهای میلادی: ۱۹۲۵ - ۱۹۳۷ - ۱۹۴۹ -
۱۹۶۱ - ۱۹۷۳ - ۱۹۸۵ - ۱۹۹۷
زاده‌شدگان این‌سال توانمند، پرتاقت، کم‌گپ،